

Sociálna ekonomika a sociálne podnikanie ako inovatívny faktor regionálneho rozvoja

Prof. PaedDr. Gabriela Korimová, PhD.
Ekonomická fakulta UMB

- ✦ Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja
- ✦ Centrum výskumu a rozvoja sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania

Motto

„Ekonomovia, ktorí sa zameriavajú na trh, ktorí myslia len na zisk, nepochopili podstatu kapitalizmu.

Rozvoj spočíva v rozšírení možností voľby pre ľudí – v tvorbe šancí na život.“

Amartya Sen

Nositeľ Nobelovej ceny za ekonómiu - 1998

Prečo sociálna ekonómia a sociálna ekonomika

- ◆ **Globálne i lokálne:**

Hlavným cieľom je, aby čo najmenej občanov bolo objektom pasívnej sociálnej odkázanosti, ktorá prioritne indikuje riziko chudoby, až sociálnej exklúzie.

- ◆ **Už I. Strecková a I. Malý a kol. (Veřejná ekonomie pro školu i praxi, 1998, s. 25 – 26):**

„...chudobný človek je brzdou ekonomického rozvoja spoločnosti, pretože je zlým spotrebiteľom a svojou nízkou spotrebou nepodnecuje ani ekonomický rast, ani ekonomický rozvoj, keďže nemá prostriedky na to, aby ich mohol vynakladať na uchovanie a kultiváciu svojho individuálneho ľudského potenciálu, a tým aj sociálneho rozvoja spoločnosti. Chudobný človek je brzdou aj pri dosahovaní pozitívnych parametrov sociálnej a politickej úrovne modernej spoločnosti“.

- ◆ **Sociálna ekonómia a sociálna ekonomika vznikli ako alternatíva k trom**

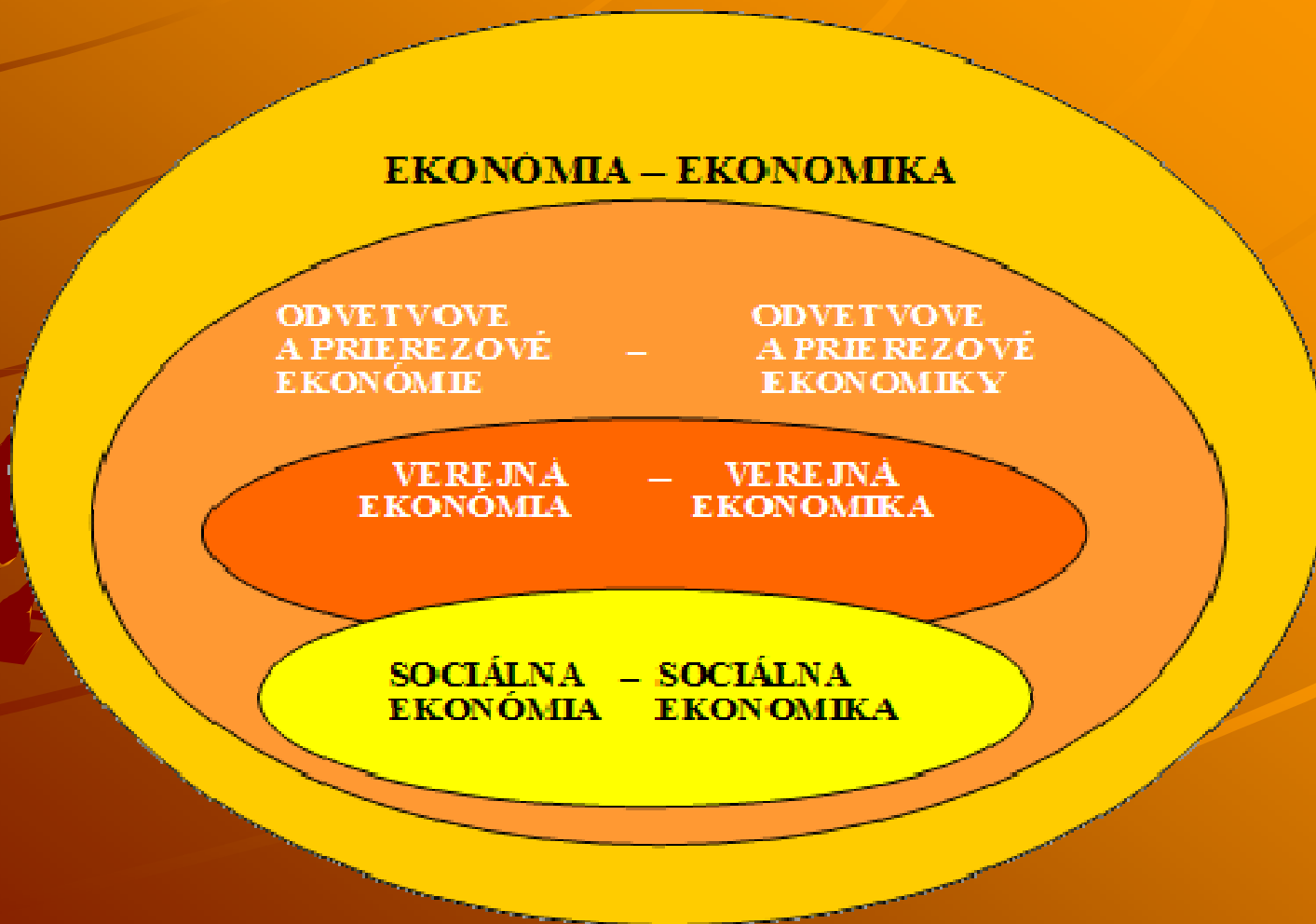
– prioritne orientujú na rôzne marginalizované skupiny

Teoretické vymedzenie SE

Rôznorodosť v definovaní základných pojmov determinovaná faktormi:

- ✦ interdisciplinárne vstupy sociálno-ekonomického charakteru,
 - ✦ rozdielne akceptovanie a interpretovanie VP, HP a SP a systémov prerozdelenia verejných zdrojov
 - ✦ odlišnosť názorov na funkciu štátu zo strany výskumníkov (najmä ekonómov) a voličov,
 - ✦ ekonomický problém (globálny, európsky, národný) - permanentný nedostatok verejných financií,
 - ✦ metodologický problém – sociálna ekonomika (a sociálna ekonómia) nie je ešte akceptovaná ako prierezová (medziodborová) súčasť ekonomických a sociálnych vied
-
- ✦ neúnosný rast globálnej sociálnej stratifikácie - rast chudoby, novodobého otroctva a sociálnej exklúzie
 - ✦ slabá medializácia pozitívnych efektov sociálnej ekonomiky,
 - ✦ absencia legislatívnej garancie sociálnej ekonomiky,

Teoretické vymedzenie

◆ Sociálna ekonomika

- je medziodborová vedná disciplína, ktorá skúma správanie sociálnych subjektov (sociálne organizácie – podniky a inštitúcie, municipality, štát),
- predvída sociálno-ekonomické podmienky alternatívnej realizácie verejného záujmu (najmä verejných služieb a zamestnanosti), s cieľom spoločensky začleňovať znevýhodnené či dlhodobo exkludované skupiny.

Tvorí ju sociálne podniky a organizácie nezávislé od verejnej správy, ktoré pri produkcii tovarov a služieb prioritizujú sociálne ciele:

- prácu pred kapitálom,
- verejný záujem pred ziskom,
- demokratickú participáciu svojich členov a zamestnancov na rozhodovaní bez ohľadu na majetkový podiel v podniku,
- reinvestovanie prípadného zisku na sociálne a rozvojové účely.

Tým SE reaguje na rôzne negatívne externality súkromného a politického trhu, ktoré v konečnom dôsledku spôsobuje ľudský faktor.

Sektorové vymedzenie priestoru sociálnej ekonomiky

Verejný sektor

Sektor sociálnej ekonomiky

Tretí sektor

Súkromný sektor

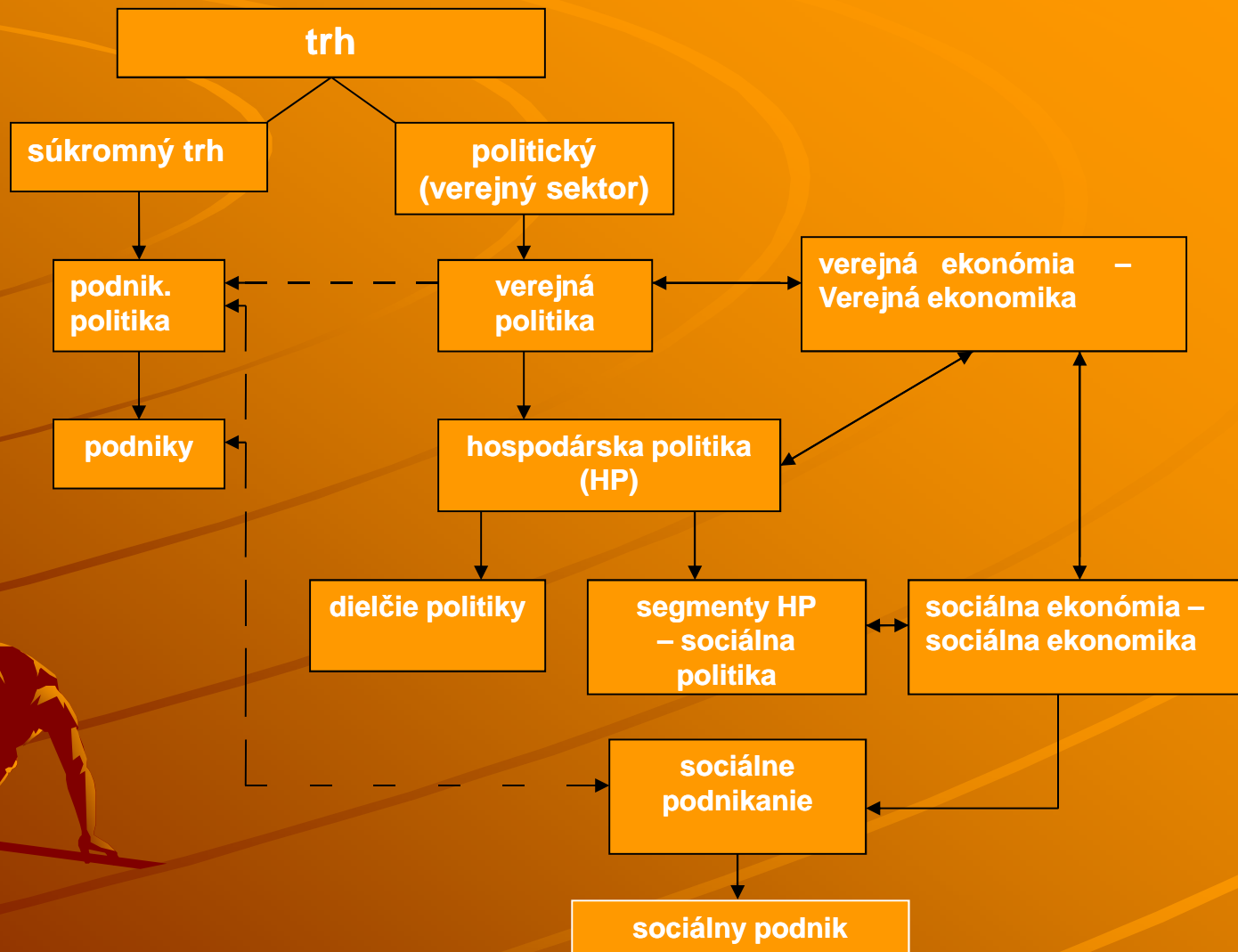

Teoretické vymedzenie SE

✦ päť základných sociálno-ekonomických predpokladov rozvoja sociálnej ekonómie a sociálnej ekonomiky:

- teoreticko-metodologické a filozofické
- politické
- ekonomické
- sociálne
- legislatívne

Typy podnikania

1. klasické podnikanie
2. podnikanie so spoločenskou zodpovednosťou
3. sociálne podnikanie
4. podnikanie v sociálnej oblasti

- ✦ **Vstup marginalizovaných skupín z medzitrhu práce v sociálnom podniku na klasický trh považujeme za jeden z univerzálnych predpokladov rastu ekonomiky a kvality života všetkých občanov**
- ✦ **Je to oneskorená reakcia na pretrvávajúce negatívne tendencie v socioštruktúre svetovej populácie**
- ✦ **Je to zároveň inovatívny prístup v rámci regionálneho rozvoja**

- ◆ Sociálne podnikanie je osobitný druh podnikania prioritne založený na neziskovom princípe netrhových alebo polotrhových vzťahov pluralitných poskytovateľov, ktorí pôsobia v oblasti verejného záujmu (Korimová, 2007)

EK- perspektívne oblasti sociálneho podnikania (inovatívne faktory regionálneho rozvoja v SE)

- ✦ služby v domácnosti,
- ✦ starostlivosť o deti,
- ✦ nové informačné a komunikačné technológie,
- ✦ práca so znevýhodnenými osobami,
- ✦ renovácia budov a verejných priestranstiev,
- ✦ práca v oblasti udržiavania bezpečnosti,
- ✦ miestna verejná doprava,
- ✦ lokálny obchod,
- ✦ cestovný ruch,
- ✦ audiovizuálny sektor,
- ✦ kultúrne dedičstvo a miestny rozvoj kultúry,
- ✦ odpadové hospodárstvo,
- ✦ vodohospodárstvo,
- ✦ ochrana a údržba prírody, regulácia a monitoring znečistenia ovzdušia,
- ✦ poľnohospodárstvo (rastlinná a živočíšna výroba a sebestačnosť poľnohospodárskych produktov)

Sociálne podniky v EÚ

V EÚ sektor sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania:

- viac ako 2 milióny podnikov,
- viac ako 20 miliónov pracovníkov,
- vyše 10% všetkých európskych podnikov.

v Španielsku - SE vytvára 10% HDP, tvorí ju 51 500 podnikov a organizácií, čo znamená celkovo 2,5 milióna pracovných miest.

Viac ako 10 700 000 ľudí je spojených so sociálnou ekonomikou.

Vo Francúzsku – SE vytvára 760 000 podnikov, viac ako 2 milióny platených zamestnancov.

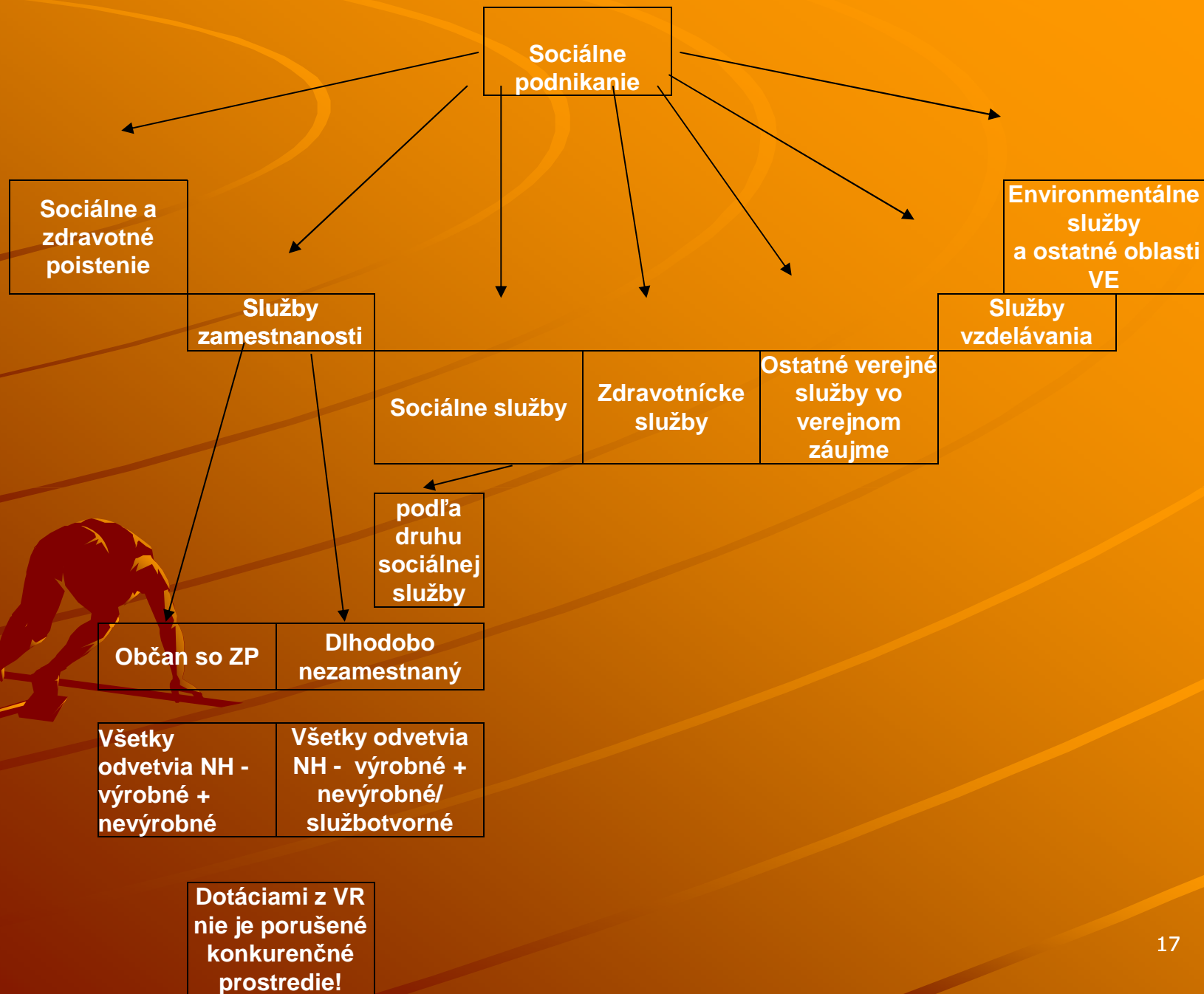
Sociálne podniky v EÚ

- ✦ Vo Veľkej Británii je takmer 55 000 sociálnych firiem, (činnosti v oblasti ochrany životného prostredia, dopravnej infraštruktúry, zdravotníctva alebo sociálnej opatery).
- ✦ V roku 2002 sociálne podnikanie vo Veľkej Británii získalo značnú podporu vlády premiéra Blaira, ktorá založila Koalíciu pre sociálne podnikanie.

Reálne efekty sociálneho podnikania v tranzitívnych ekonomikách a SR:

- ✦ rozvoj zamestnanosti dlhodobo nezamestnaných - medzitrh práce
- ✦ rozvoj sektora služieb
- ✦ rozvoj sektora verejných sociálnych služieb
- ✦ rast ekonomiky
- ✦ zníženie transferov na sociálnu ochranu
- ✦ posilňovanie sociálnej inklúzie a posilňovanie sociálnej pomoci odkázaným

V rámci sociálnej inklúzie

✦ súčasne riešiť tri základné roviny existencie a sociálnej inklúzie

1. bývanie,

2. stravovanie

3. vzdelávanie

A silhouette of a runner in a starting crouch on a track, positioned to the left of the main text.

Všetko podmienené vlastnou iniciatívou VÚC, miest a obcí
a dotknutých osôb

Predpoklady dobrej regionálnej politiky a ekonomiky

1. Primárny výskum na regionálnej úrovni

Zameranie výskumu:

- detailná analýza demografického vývoja, vrátane produktívnej pracovnej sily, jej ľudského potenciálu a ľudského kapitálu,
- identifikácia sociálno-ekonomického potenciálu regiónu
- definovanie faktorov konkurenčnej výhody regiónu
- anticipovanie perspektívnej nadregionálnej kooperácie

2. Pochopenie a akceptácia cieľov sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania v regióne

3. Budovanie siete sociálnych podnikov, ktoré budú profesionálne riadené

kvalifikovanými manažérmi – manažér sociálneho podnikania (nová pracovná pozícia na trhu práce!!!)

Ďakujem za pozornosť

